

**V Міжнародна
науково-практична конференція**

**ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Збірник тез доповідей

Україна, Мукачево
21-22 жовтня 2021 р.

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Науковий університет імені Етвеша Лоранда (м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельцах (Польща)
Гуманітарно-педагогічний коледж Мукачівського державного
університету**

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

**Збірник тез доповідей
за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції
21-22 жовтня 2021 року**

**Україна, Мукачево
21-22 жовтня 2021 р.**

УДК 37:378.011.3-057.4:316.476(477:4)(043.2)

О – 72

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол № 8 від 25 листопада 2021 р.)

Рецензенти:

Сотська Галина Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, заступник директора з науково-експериментальної роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Козубовська Ірина Василівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції, 21-22 жовтня 2021 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2021. – 348 с.

ISBN 978-617-7495-48-1

У збірнику представлено тези доповідей учасників V Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку загальноосвітньої та вищої школи, освіти дорослих та професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія: Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова), Гоблик В. В. – д.е.н., професор, Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., доцент; Молнар Т. І. – к.пед.н., доцент, Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент, Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

© Мукачівський державний університет, 2021

ЗМІСТ

АВШЕНІЮК Н.М. ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ.....	15
ЩЕРБАН Т.Д. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ НА ЕТАПІ ЇХ АДАПТАЦІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	17
BERNÁTOVÁ R. VÝCHOVA K ZDRAVIU S AKCENTOM NA VEDOMOSTI ŽIAKOV MLADŠIEHO ŠKOLSKÉHO VEKU O ĽUDSKOM TELE.....	19
HARAPKO V.I, MOLNAR G.D. PROBLEMS OF TEACHING STUDENTS TO WRITE ESSAYS-DESCRIPTIONS IN ENGLISH.....	20
КОСОТ А. WIEDZA EKOLOGICZNA DZIECI W WIEKU WCZESNOSZKOLNYM.....	22
КОСОТ А. RUCH I AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA DZIECI W DOBIE INTERNETU.....	24
PALLAY K. STUDENT MOBILITY IN UKRAINE.....	26
SAKALOVÁ B.S. VÝCHOVA K ZDRAVIU ŽIAKOV MLADŠIEHO ŠKOLSKÉHO VEKU SO ZAMERANÍM NA ICH STRAOVACIE NÁVYKY.....	27
FABRYCHNA Y. PROFESSIONAL LINGUISTIC EDUCATION OF TRANSLATORS AS SEEN BY INDUSTRY EMPLOYERS AND MASTER STUDENTS.....	29
АЛМАШИ-КОПИН А.В., КУЦИК О.Г. ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК БАЗОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	31
АНДЄЛ Ю.І., ЧЕКАН О.І. ЗМІСТ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ ПРИ ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНИХ ПОРУШЕННЯХ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	33
БАБИНЕЦЬ Н.В., БАРНА Х.В. ЕСТЕТИЧНА КУЛЬТУРА ДОШКІЛЬНИКІВ ЯК ОСНОВА МОРАЛЬНОСТІ.....	35
БАБЛЮК В.М., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ПРОБЛЕМНА СИТУАЦІЯ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	37
БАЛКО А.І., КАЛИТИЧ Н.В., БРИЖАК Н.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ З РОДИНАМИ.....	39
БАРНА Н.А. ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ВИКОНАВСЬКОЇ ОСОБИСТОСТІ СКРИПАЛЯ.....	41

ПРОБЛЕМНА СИТУАЦІЯ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Проблемне навчання засноване на конструюванні творчих навчальних завдань, що стимулюють пізнавальний процес і підвищують загальну активність учнів, впливає на формування активності, сприяє виробленню психологічної установки на подолання труднощів, розвитку творчих здібностей. Проблемне навчання спирається на активну дослідницьку діяльність здобувачів початкової освіти у процесі розв'язання проблемної ситуації.

Проблемна ситуація – це така ситуація, за якої суб'єкт навчання хоче виконати складні завдання, але йому не вистачає відповідних знань (інформації), які він повинен сам опанувати. Головним компонентом проблемної ситуації є невідоме, що повинно бути відкрите, досліджене для правильного виконання завдання [1].

Ґрунтуючись на положеннях технології проблемного навчання, визначимо умови успішності учнів:

- проблематизація навчального матеріалу (знання – діти здивовані та зацікавлені);
- активність дитини (знання повинні засвоюватися із задоволенням);
- зв'язок навчання з життям дитини, грою, працею.

Дослідниця А. Псатій наводить обґрунтування щодо використання технології проблемного навчання в освітньому процесі початкової школи:

завдання проблемного навчання не вимагають використання всього навчального матеріалу;

у змісті освіти є багато питань, недоступних для самостійного проблемного засвоєння школярами. Водночас є навчальний матеріал, який треба просто запам'ятати [2, с.10].

Процес проблемного навчання складається з таких етапів:

- виникнення (постановка) проблемної ситуації;
- усвідомлення складності (суперечності) і постановка проблеми (формулювання проблемного завдання);
- пошук способу розв'язання проблемної задачі шляхом висунення припущень, гіпотез зі спробою відповідного обґрунтування;
- доказ гіпотези;
- перевірка правильності рішення проблемної задачі [3].

За ступенем пізнавальної самостійності учнів проблемне навчання здійснюється в трьох основних формах: проблемний виклад, частково-пошукова діяльність та самостійна дослідницька діяльність.

Під час проблемного викладу вчитель, поставивши проблему, розкриває шлях її вирішення, демонструє учням хід наукового мислення, змушує їх

слідкувати за діалектичним рухом думки до істини, робить їх немовби співучасниками наукового пошуку.

В умовах частково-пошукової діяльності робота в основному керується вчителем за допомогою спеціальних запитань, які спонукають учнів до самостійного розмірковування, активного пошуку відповіді на окремі частини проблеми.

Дослідницька діяльність є в повній мірі самостійним пошуком учнем розв'язання проблеми. У зв'язку з цим для організації навчання молодших школярів природознавству за технологією проблемного навчання необхідно розглянути основні функції означеної технології.

Функції проблемного навчання:

- виховання навичок творчого засвоєння знань (застосування системи логічних прийомів або окремих способів творчої діяльності);
- виховання навичок творчого застосування знань (застосування засвоєних знань у новій ситуації) та вмінь вирішувати навчальні проблеми;
- формування та накопичення досвіду творчої діяльності;
- формування мотивів навчання, соціальних, моральних та пізнавальних потреб.

Проблемна ситуація охоплює три головні компоненти:

1. Необхідність виконання такої дії, за якої виникає пізнавальна потреба в новому.
2. Невідоме, яке потрібно розкрити в проблемній ситуації, що виникла.
3. Можливості учнів у виконанні поставленого завдання, в аналізі умов, відкритті нового.
4. Алгоритм роботи над проблемною ситуацією: актуалізація життєвого досвіду → створення проблемної ситуації → висловлення гіпотез → формування висновків.

У дидактико-методичній літературі та педагогічній практиці виділяються різні загальні прийоми створення проблемних ситуацій. Т. Байбара виділяє такі:

1. Повідомлення інформації, яка містить у собі пізнавальне протиріччя. Наприклад, учитель повідомляє, що у пустелях Африки бідний рослинний світ, хоча світла і тепла достатньо. Учні під керівництвом учителя залучаються до аналізу. Актуалізовані опорні знання та уміння дозволяють усвідомити протиріччя, що містяться в поданій ситуації і висловити гіпотезу у вигляді проблемного питання.

2. Створення невідповідності між знаннями учня про предмети, явища природи, їх взаємозв'язки і новими фактами, що їх характеризують.

3. Створення невідповідності між новими і засвоєними способами діяльності, які необхідні для досягнення визначеної мети. Проблемна ситуація може виникнути, якщо учні не володіють способами пізнання, які необхідні для розв'язання проблеми.

4. Пред'явлення учням проблемного завдання. Т. Байбара наголошує на тому, що сформульоване вчителем проблемне завдання спочатку не є проблемою для учнів. Щоб воно перетворилося в проблему, діти повинні проаналізувати це завдання, усвідомити ціль, яку необхідно досягти і

переконалися в тому, що в їхньому досвіді немає потрібної відповіді. Внаслідок такої розумової діяльності осмислюється зміст протиріччя, яке лежить в основі завдання. Тільки після цього воно приймається як суб'єктивна проблема у сформульованому вчителем вигляді або переформульованому самими учнями [4, с.163].

Таким чином, поступова активізація різних видів проблемного навчання забезпечує реалізацію особистісно зорієнтованого навчання, усвідомлення учнями своїх інтересів і пізнавальних потреб, а також спробу виявити себе в різних видах дослідницької діяльності.

Список використаних джерел

1. Оконь В. Введение в общую дидактику / В. Оконь. – Варшава, 1987. – 384 с.
2. Псатій А. Проблемне навчання/А. Псатій//Початкова освіта – №№ 3 – 4, 2021. – С.7 – 15.
3. Павленко В.В. Проблемні ситуації: поняття і типи / В.В. Павленко // Нові технології навчання: Збірник наукових праць // Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – Київ, 2014. – Вип.83. – 292 с. – С. 196-202.
4. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах: Навчальний посібник. – К.: Веселка, 1998. – 334 с.

БАЛКО А.І.,
КАЛИТИЧ Н.В.,
БРИЖАК Н.Ю.

Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ З РОДИНАМИ

Головною проблемою сучасності є формування валеологічного виховання дітей старшого дошкільного віку, адже сучасні різноманітні медичні, соціологічні, демографічні та інші дані відображують не досить втішні результати. Високий рівень захворюваності, її поширення та поява нових, більш тяжких різновидів хвороб, зокрема COVID 19– це є реальність нашого сьогодення, через це валеологічний розвиток дітей дошкільного віку є одним із пріоритетних напрямків навчання та виховання у дошкільній педагогіці. Саме здоров'я має першочергове значення для повноцінного становлення особистості дитини.

Проблема формування валеологічного виховання дітей дошкільного віку знаходила своє відображення в працях О. Богиніч, Н. Бочарової, Е. Вільчковського, Е. Денисенко, Н. Калуської, З. Плохій та інших.

Основні підходи до збереження й зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку відображено в Законі України «Про охорону дитинства», Законі України «Про освіту», Законі України «Про дошкільну освіту», Національній стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>